RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 67.916/1/V
van 7 augustus 2020

over

een ontwerp van koninklijk besluit ‘tot wijziging van wet van 23 maart 2020 tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en tot invoering van tijdelijke maatregelen in het kader van COVID-19 ten gunste van zelfstandigen’

CONSEIL D’ÉTAT
section de législation

avis 67.916/1/V
du 7 août 2020

sur

un projet d’arrêté royal ‘modifiant la loi du 23 mars 2020 modifiant la loi du 22 décembre 2016 instaurant un droit passerelle en faveur des travailleurs indépendants et introduisant les mesures temporaires dans le cadre du COVID-19 en faveur des travailleurs indépendants’

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

Op 3 augustus 2020 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Middenstand, Zelfstandigen, KMO's, Landbouw en Maatschappelijke Integratie verzocht binnen een termijn van vijf werkdagen van een advies te verstrekken over een ontwerp van koninklijk besluit 'tot wijziging van wet van 23 maart 2020 tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en tot invoering van tijdelijke maatregelen in het kader van COVID-19 ten gunste van zelfstandigen'.

Het ontwerp is door de eerste vakantiekamer onderzocht op 6 augustus 2020. De kamer was samengesteld uit Jan CLEMENT, staatsraad, voorzitter, Jeroen VAN NIEUWENHOVE en Pierre BARRA, staatsraden, Jan VELAERS, assessor, en Astrid TRUYENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Cedric JENART, adjunct-auditeur.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst van het advies is nagezien onder toezicht van Jeroen VAN NIEUWENHOVE, staatsraad.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 7 augustus 2020.

*

Le 3 août 2020, le Conseil d'État, section de législation, a été invité par le Ministre des Classes moyennes, des Indépendants, des PME, de l'Agriculture, et de l'Intégration sociale à communiquer un avis, dans un délai de cinq jours ouvrables sur un projet d'arrêté royal 'modifiant la loi du 23 mars 2020 modifiant la loi du 22 décembre 2016 instaurant un droit passerelle en faveur des travailleurs indépendants et introduisant les mesures temporaires dans le cadre du COVID-19 en faveur des travailleurs indépendants'.

Le projet a été examiné par la première chambre des vacations le 6 août 2020. La chambre était composée de Jan CLEMENT, conseiller d'État, président, Jeroen VAN NIEUWENHOVE et Pierre BARRA, conseillers d'État, Jan VELAERS, assesseur, et Astrid TRUYENS, greffier.

Le rapport a été présenté par Cedric JENART, auditeur adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise de l'avis a été vérifiée sous le contrôle de Jeroen VAN NIEUWENHOVE, conseiller d'État.

L'avis, dont le texte suit, a été donné le 7 août 2020.

*

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

1. Volgens artikel 84, § 1, eerste lid, 3°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, moeten in de adviesaanvraag de redenen worden opgegeven tot staving van het spoedeisende karakter ervan.

In het onderhavige geval wordt het verzoek om spoedbehandeling gemotiveerd als volgt:

> "Vu l'urgence motivée par le fait que le coronavirus COVID-19 se propage encore à l'échelle mondiale et qu'il y a à nouveau, de manière plus spécifique sur le territoire européen, des foyers de l'épidémie, et que des mesures urgentes sont prises pour réduire le risque pour la santé publique ;
>
> Vu le fait qu'il y a encore des travailleurs indépendants qui sont forcés de continuer à interrompre totalement ou partiellement leur activité indépendante en raison des fermetures et interdictions visées dans l'arrêté ministériel du 30 juin 2020 portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 et dans les arrêtés successifs (il s'agit en l'occurrence des entreprises dans les secteurs encore fermés au-delà de la phase 4 du déconfinement ou des secteurs dont l'activité dépend principalement des secteurs mentionnés ci-avant), la mesure temporaire de crise de droit passerelle est prolongée jusqu'au 31 décembre 2020 inclus ;
>
> Vu le fait que les travailleurs indépendants des secteurs qui ont été gravement touchés par les mesures prises par le gouvernement et qui ont été autorisés à reprendre leur activité indépendante entre mai et août 2020 ont encore besoin d'un soutien supplémentaire, la mesure temporaire de droit passerelle de soutien à la reprise est prolongée jusqu'au 31 octobre 2020 inclus ;
>
> Vu le fait que les caisses d'assurances sociales et l'administration doivent pouvoir informer très rapidement les indépendants des mesures adoptées et doivent pouvoir très rapidement prendre les décisions nécessaires concernant le droit passerelle."

Die motivering van de spoedeisendheid kan worden aanvaard, mede gelet op het gegeven dat de huidige regeling van het overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen afloopt op 31 augustus 2020 en dat bijgevolg niet kan worden volstaan met een adviesaanvraag op dertig kalenderdagen.

2. Overeenkomstig artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling Wetgeving zich moeten beperken tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

3. Het voor advies voorgelegde ontwerp van koninklijk besluit strekt in de eerste plaats tot de verlenging tot 31 december 2020 van het overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen, helpers en meewerkende echtgenoten die gedwongen worden hun activiteiten gedeeltelijk of volledig te onderbreken en voor zover hun activiteiten rechtstreeks behoren tot de activiteiten zoals bedoeld in het ministerieel besluit van 23 maart 2020 en elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

COVID-19 te beperken, of afhankelijk zijn van deze activiteiten.[1] Het meer algemene overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen, helpers en meewerkende echtgenoten, ongeacht hun activiteiten, in het geval van een gedwongen onderbreking van minstens zeven opeenvolgende kalenderdagen naar aanleiding van COVID-19,[2] wordt niet verlengd en loopt nog tot 31 augustus 2020.

Het ontwerp voorziet in de tweede plaats in de verlenging tot 31 oktober 2020 van de steun voor het heropstarten omwille van de opheffing van de beperkingen of het verbod op hun activiteit in het kader van COVID-19 overeenkomstig het ministerieel besluit van 23 maart 2020 en elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.[3]

RECHTSGROND

4. Het ontworpen besluit vindt rechtsgrond in artikel 6, § 2, eerste lid, van de wet van 23 maart 2020 'tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en tot invoering van tijdelijke maatregelen in het kader van COVID-19 ten gunste van zelfstandigen'. Bij die wetsbepaling wordt de Koning gemachtigd om, bij een besluit vastgelegd na overleg in de Ministerraad, de periode van de toepassing van de maatregelen bedoeld in de artikelen 3, 4*bis*, 4*ter* en 5 van die wet te verlengen tot uiterlijk 31 december 2020.

De omstandigheid dat die verlenging volgt op het verstrijken van de periode van bijzondere machten[4] op grond waarvan die bepaling bij een bijzonderemachtenbesluit is ingevoegd,[5] neemt niet weg dat de Koning zich bij dat bijzonderemachtenbesluit vermocht te machtigen om de geldingsduur van een binnen die periode van bijzondere machten vastgestelde regeling te verlengen.[6-7] Het gaat immers om een machtiging die beperkt is tot het verlengen van het temporele toepassingsgebied van een duidelijk afgebakende maatregel, die bovendien niet beschouwd kan worden als een essentieel element van een door de Grondwet aan de wetgever voorbehouden aangelegenheid. Een dergelijke maatregel kan ook na het verstrijken van een bijzonderemachtenregeling fungeren als rechtsgrond voor gewone koninklijke besluiten die niet hoeven te worden bekrachtigd.

---

[1] Artikel 4*bis*, § 2, van de wet van 23 maart 2020 'tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en tot invoering van tijdelijke maatregelen in het kader van COVID-19 ten gunste van zelfstandigen'.

[2] Artikel 4*bis*, § 1, van de wet van 23 maart 2020.

[3] Artikel 4*ter* van de wet van 23 maart 2020.

[4] Op 30 juni 2020 (zie artikel 7, eerste lid, van de wet van 27 maart 2020 'die machtiging verleent aan de Koning om maatregelen te nemen in de strijd tegen de verspreiding van het coronavirus COVID-19 (II)').

[5] Namelijk bij het koninklijk besluit nr. 41 van 26 juni 2020 'tot wijziging van de wet van 23 maart 2020 tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en tot invoering van tijdelijke maatregelen in het kader van COVID-19 ten gunste van zelfstandigen'.

[6] Anders dan het standpunt van de inspecteur van Financiën in haar advies van 17 juli 2020, punt 2.2.1.

[7] Dit alles uiteraard onder voorbehoud van een tijdige bekrachtiging van het koninklijk besluit nr. 41 van 26 juni 2020.

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

ALGEMENE OPMERKINGEN

A. Verenigbaarheid met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet

5.1. Doordat het meer algemene overbruggingsrecht bedoeld in artikel 4*bis*, § 1, van de wet van 23 maart 2020 niet wordt verlengd, in tegenstelling tot het overbruggingsrecht bedoeld in artikel 4*bis*, § 2, van dezelfde wet, ontstaat een verschillende behandeling van vergelijkbare categorieën van zelfstandigen, naargelang ze al dan niet activiteiten uitoefenen die "rechtstreeks behoren tot de activiteiten zoals bedoeld in het ministerieel besluit van 23 maart 2020 en elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID−19 te beperken, of afhankelijk zijn van deze activiteiten".

Deze verschillende behandeling moet verantwoord kunnen worden in het licht van het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel, vervat in de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Aangezien de regeling van het overbruggingsrecht gerekend moet worden tot het recht op sociale zekerheid als bedoeld in artikel 23, derde lid, 2°, van de Grondwet, waarvoor het Grondwettelijk Hof een standstill-beginsel heeft erkend,[8] is een vermindering in aanzienlijke mate van het beschermingsniveau dat geboden wordt door de van toepassing zijnde wetgeving bovendien enkel mogelijk indien daarvoor redenen zijn die verband houden met het algemeen belang.[9]

5.2. In dat verband merkte het Algemeen Beheerscomité voor het Sociaal Statuut der Zelfstandigen in zijn advies 2020/14 van 28 juli 2020 het volgende op (p. 6-7):

> "Met [de] invoering van de TCM-OR is aan het begin van de crisis in maart geopteerd voor een steunregeling die snel te operationaliseren was en op een laagdrempelige manier toegankelijk zou zijn voor de ruime groep zelfstandigen die professioneel getroffen werd door de COVID-19-epidemie. Volgens het Comité is dit in een eerste fase een terechte beleidskeuze geweest, gezien het acute karakter van de situatie en van de omvang en ernst van de socio-economische impact die daaruit voortvloeide.
>
> Volgens het Comité is het na die eerste fase echter aangewezen om de steun meer toe te spitsen op de zelfstandigen die professioneel (nog) het zwaarst getroffen worden door de crisis. Het is echter van belang dat de steun die men voor de komende maanden voorziet via de tijdelijke uitbreiding van het overbruggingsrecht, gericht is op alle zelfstandigen die als gevolg van de beperkende maatregelen rond COVID-19 nood hebben aan financiële ondersteuning omwille van een ernstige inkomensdaling.
>
> Het Comité wijst erop dat het er geen voorstander van is om het toepassingsgebied van een maatregel af te bakenen op basis van sectoren[10]. Het is immers niet altijd eenvoudig om een activiteit onder de ene of de andere sector onder te brengen. Bovendien kunnen zeer uiteenlopende activiteiten in de praktijk onder éénzelfde sector ressorteren of kan omgekeerd een bepaalde activiteit thuishoren of worden ondergebracht in meer dan één sector. Het is dan ook lang niet evident om op objectieve of aanvaardbare gronden te

[8] GwH 17 maart 2016, nr. 42/2016, B.13.1.

[9] GwH 31 mei 2018, nr. 62/2018, B.8.3; GwH 8 mei 2019, nr. 64/2019, B.7.2; GwH 5 december 2019, nr. 198/2019, B.19.2.

[10] *Voetnoot 10 van het geciteerde advies:* Zie ook advies 2020/12 'Relanceplan voor de artistieke en evenementensector'

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

verantwoorden waarom activiteiten uit de ene sector wel onder het toepassingsgebied van een bepaalde maatregel zouden vallen en activiteiten uit een andere sector niet. Een sectorspecifieke benadering houdt volgens het Comité dan ook het gevaar in van (een gevoel van) discriminatie. Het is daarom van oordeel dat de steunmaatregelen in eerste instantie gericht moeten zijn op alle zelfstandigen en dat de doelgroep vervolgens nauwkeuriger moet worden afgebakend op basis van de toekenningscriteria. Op die manier kan men alle zelfstandigen die steun nodig hebben, ongeacht hun activiteitensector, bereiken en kan elke vorm van discriminatie worden vermeden.

Vanuit deze optiek plaats het Comité dan ook een belangrijke kanttekening bij de verwijzing naar het MB van 23 maart voor de nauwere afbakening van het toepassingsgebied van de tijdelijke crisismaatregelen overbruggingsrecht. Net die verwijzing maakt de toegang tot het systeem immers sectorafhankelijk. Het Comité vestigde in zijn advies 2020/06 reeds de aandacht op de vaak precaire situatie van zelfstandigen voor wie in het kader van de bestrijding van COVID-19 nooit een verplichting tot tijdelijke onderbreking heeft gegolden, maar die als gevolg van de Coronacrisis wel geconfronteerd zijn (geweest) met een aanzienlijk inkomsten- of omzetverlies. Het Comité denkt daarbij bijvoorbeeld aan bepaalde zelfstandigen die actief zijn als taxichauffeur[11] of fotograaf[12] en aan sommige kleinhandelaars zoals bepaalde chocolatiers[13]. Volgens de huidige regels komen de zelfstandigen uit deze sectoren momenteel niet zonder meer in aanmerking voor het overbruggingsrecht ter ondersteuning van de heropstart en kan er een drempel[14] zijn om in aanmerking te komen voor de tijdelijke crisismaatregel overbruggingsrecht. Het Comité ziet voor deze zelfstandigen op korte termijn graag een oplossing.

(…)

Nagaan in welke mate en op welke manier het bestaande systeem moet bijgestuurd worden zodat i) het zich vooral toespitst op de zelfstandigen die er het meest nood aan hebben maar ii) terzelfdertijd alle zelfstandigen in dergelijke precaire omstandigheden vat, is een delicate oefening. Ze is volgens het Comité echter noodzakelijk, zowel in het licht van de legitimiteit van het systeem als vanuit budgettair oogpunt (cf. infra). Het Comité zal deze oefening in zijn evaluatie maken, o.m. op basis van de beschikbare cijfers en de bevindingen uit de praktijk. Desgevallend zal het aanbevelingen tot bijsturing formuleren."

5.3. Bij de vergelijking van het overbruggingsrecht bedoeld in artikel 4*bis*, § 1, van de wet van 23 maart 2020 en het overbruggingsrecht bedoeld in artikel 4*bis*, § 2, van dezelfde wet, moet in elk geval rekening worden gehouden met het gegeven dat in beide bepalingen gewag wordt gemaakt van het gedwongen karakter van de onderbreking van de activiteiten, maar dat die

[11] *Voetnoot 11 van het geciteerde advies:* Wanneer zij actief zijn buiten de sector van de luchthavenvervoer of het vervoer voor recreatiedoeleinden.

[12] *Voetnoot 12 van het geciteerde advies:* Afhankelijk van het feit of men al dan niet een studio heeft die verplicht gesloten is moeten worden, …

[13] *Voetnoot 13 van het geciteerde advies:* Diegene[n] die nooit verplicht gesloten zijn geweest maar zich toch geconfronteerd zagen met een aanzienlijk omzetverlies. Bv. chocolatiers buiten toeristische zones.

[14] *Voetnoot 14 van het geciteerde advies:* De zelfstandigen die dat willen, zullen immers genoodzaakt zijn om:

• ofwel hun activiteit 7 kalenderdagen te onderbreken, hoewel de mogelijkheid tot uitoefening van de activiteit er wel is. Een verderzetting of heropstart van de activiteit kan hierdoor ontmoedigd worden.

• ofwel aan te tonen dat zij voor hun activiteit afhankelijk zijn van een sector die wel onderworpen is (geweest) aan (gedeeltelijke) sluiting. Voor de toekenning van een uitkering zullen deze zelfstandigen dan ook afhankelijk zijn van hoe men in de praktijk invulling.

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

notie in paragraaf 1 veeleer lijkt te slaan op een feitelijke en economische noodzaak om de activiteiten te onderbreken naar aanleiding van de COVID-19-pandemie, terwijl paragraaf 2 vooral lijkt te zijn ingegeven door de dwingende lockdownmaatregelen die de overheid heeft genomen in de ministeriële besluiten waaraan in die paragraaf wordt gerefereerd. Die zienswijze wordt bevestigd door de gemachtigde:

> "Het verschil tussen art 4*bis*, § 1 en 4*bis* §2 is ontstaan om tegemoet te komen aan deze sectoren die niet uitdrukkelijk verboden/beperkt werden door het M.B. houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus Covid-19 te beperken, maar die wel de facto de gevolgen ondervinden van de covid-crisis. Ik kan u hierbij het voorbeeld geven van pakweg een kinesist of een logopedist. Deze activiteiten werden niet verboden maar deze zelfstandigen hadden geen patiënten meer en hun respectievelijke beroepsordes riepen op om enkel urgenties te behandelen. Om deze zelfstandigen niet in de kou te laten staan werd het overbruggingsrecht in het leven geroepen met de bijkomende voorwaarden. Het is inderdaad correct dat vanaf 31/8 deze zelfstandigen geen beroep meer kunnen doen op het crisis-overbruggingsrecht 4*bis*§1. Meer nog elke zelfstandige die niet onder het overbruggingsrecht ter ondersteuning van de heropstart kan vallen en ook niet onder het crisis-overbruggingsrecht art 4*bis* § 2, zal geen vervangingsuitkering meer kunnen genieten. Onder het crisis-overbruggingsrecht vallen ook tot 31/8 de zelfstandigen die in quarantaine moeten gaan na een hoog-risicocontact voor zover de quarantaine minstens 7 dagen duurt. Ook dit luik wordt dus niet verlengd.
>
> Men kan dus inderdaad stellen dat iemand die onder het MB valt altijd juridisch gedwongen wordt om te onderbreken, terwijl zij die onder art 4*bis* § 1 vallen door de crisis feitelijk en economisch gedwongen worden om te onderbreken gedurende minstens 7 opeenvolgende kalenderdagen per maand en vanaf 1 juli 2020 dienen zij het effectieve verband tussen de onderbreking enerzijds en de COVID-19-crisis anderzijds aantonen aan de hand van objectieve elementen die aangeven dat de pandemie en het verlammende effect ervan op een deel van de economie, het nog steeds onmogelijk maken om de activiteit volledig op te starten (met inbegrip van zij die owv quarantaine niet kunnen opstarten). Deze regeling onder 4*bis*, §1 houdt op te bestaan op 31/8."

5.4. Het zo-even aangehaalde objectieve verschil inzake de aard van het gedwongen karakter van de stopzetting van de activiteiten in de paragrafen 1 en 2 van artikel 4*bis* van de wet van 23 maart 2020 kan een begin van verantwoording vormen in het licht van de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet. Men kan immers aannemen dat de overheid in ruimere mate kan worden geacht te moeten instaan voor het lenigen van de nadelige rechtstreekse of onrechtstreekse economische gevolgen voor zelfstandigen, helpers en meewerkende echtgenoten van de lockdownmaatregelen die de overheid zelf heeft uitgevaardigd met het oog op het bestrijden van de COVID-19-pandemie (paragraaf 2), dan dat de overheid zou moeten instaan voor het ondervangen van nadelige economische gevolgen voor deze personen die weliswaar hoofdzakelijk een gevolg zijn van de COVID-19-pandemie, maar waarvoor niet dadelijk een causaal verband bestaat met die lockdownmaatregelen (paragraaf 1).

Dat neemt echter niet weg dat de overheid het wenselijk heeft geacht om ook in het tweede geval onder bepaalde voorwaarden te voorzien in een compensatie in de vorm van een overbruggingsrecht en dat het stopzetten van die compensatie niet zonder meer kan worden verantwoord doordat er geen voldoende causaal verband is met de lockdownmaatregelen van de overheid.

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

De afdeling Wetgeving van de Raad van State beschikt niet over het vereiste inzicht in de concrete gevolgen voor de verschillende categorieën van zelfstandigen, helpers en meewerkende echtgenoten, naargelang de activiteit die ze uitoefenen, van de stopzetting van het overbruggingsrecht bedoeld in artikel 4*bis*, § 1, van de wet van 23 maart 2020, om op sluitende wijze te kunnen oordelen of deze stopzetting verenigbaar is met de artikelen 10, 11 en 23 van de Grondwet. Overigens is de afdeling Wetgeving zich ervan bewust dat de bevoegdheid van de Koning te dezen beperkt is tot het al dan niet verlengen van de voormelde wetsbepalingen en dat een eventuele inhoudelijke aanpassing van de regeling inzake het overbruggingsrecht, waarop ook wordt gealludeerd in het advies van het Algemeen Beheerscomité voor het Sociaal Statuut der Zelfstandigen, zaak is van de wetgever.

Het is in elk geval uiterst raadzaam dat de stellers van het ontwerp een afdoende en onderbouwde verantwoording in het licht van deze grondwetsbepalingen uitwerken en opnemen in een verslag aan de Koning bij het te nemen besluit.

B. Activiteiten die worden verboden of beperkt bij lockdownmaatregelen van lokale overheden

6.1. Zoals zo-even reeds werd uiteengezet wordt in artikel 4*bis*, § 2, van de wet van 23 maart 2020 gewag gemaakt van activiteiten die "rechtstreeks behoren tot de activiteiten zoals bedoeld in het ministerieel besluit van 23 maart 2020 en elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID−19 te beperken, of afhankelijk zijn van deze activiteiten". De vraag rijst of de activiteiten die worden beperkt of verboden door de aanvullende lockdownmaatregelen die thans zijn vervat in de politieverordening van de gouverneur van de provincie Antwerpen van 5 augustus 2020 'betreffende aanvullende maatregelen in de strijd tegen het coronavirus COVID-19', daar ook onder vallen.[15]

De gemachtigde antwoordde daarop het volgende:

> "De zelfstandigen die door de beperkende en sluitingsmaatregelen getroffen worden in de wet van 23 maart 2020 bewust op ruime manier omschreven, namelijk zij die gedwongen worden hun activiteiten gedeeltelijk of volledig te onderbreken en voor zover hun activiteiten rechtstreeks behoren tot de activiteiten zoals bedoeld in het ministerieel besluit van 23 maart 2020 en elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.
>
> Zodoende zijn beperkingen die later ingevoerd worden door latere M.B.'s ook een voldoende grond om op basis van art 4, §2 het crisis-overbruggingsrecht te genieten. Het is dus inderdaad de bedoeling dat ook de situaties waarbij er beperkingen gelden opgelegd door gemeente of provincie, deze een grond zijn voor dit luik van het overbruggingsrecht. Art. 23 laat aan de gemeenten en de overheden van bestuurlijke politie toe om aanvullende preventieve maatregelen te nemen en in die zin kunnen de preventieve maatregelen een sluiting opleggen van bepaalde etablissementen of een verbod op

[15] Die vraag wordt ook gesteld in het advies 2020/14 van 28 juli 2020 van het Algemeen Beheerscomité voor het Sociaal Statuut der Zelfstandigen (p. 7): "Overigens stelt zich ook de vraag in hoeverre de link met het MB zoals het tot en met 3 mei van toepassing was in de komende maanden houdbaar blijft. Onder andere wanneer gemeentelijke, stedelijke, provinciale of regionale overheden nieuwe beperkende en/of sluitingsmaatregelen kunnen opleggen op hun grondgebied, los van het federale MB."

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

bepaalde activiteiten die van die aard zijn dat de zelfstandige in aanmerking komt voor het crisis-overbruggingsrecht overeenkomstig art 4, §2.

Momenteel wordt dit eveneens reeds toegepast voor de markten en kermissen die ook onderhevig zijn aan de goedkeuring van de gemeentelijke overheid (maar dan op basis van art 9 MB 30/6/2020). Laten we het voorbeeld van de kermissen nemen: deze worden momenteel quasi nergens meer toegelaten en zij zullen dus een beroep kunnen doen op art 4*bis*, §2."

6.2. Uit het antwoord van de gemachtigde kan worden afgeleid dat een ruime interpretatie wordt gehanteerd van het verband tussen de activiteiten bedoeld in artikel 4*bis*, § 2, van de wet van 23 maart 2020 en het ministerieel besluit van 30 juni 2020 'houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken',[16] overigens niet alleen wat betreft lockdownmaatregelen die uitgaan van een provinciegouverneur maar ook van gemeentelijke of eventueel zelfs andere bevoegde overheden.

Met het oog op de rechtszekerheid verdient het evenwel aanbeveling om de voormelde wetsbepaling zo snel mogelijk aan te passen om die ruime interpretatie tot uiting te brengen in de tekst ervan.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

7. Gelet op hetgeen in opmerking 4 is uiteengezet omtrent de rechtsgrond voor het ontworpen besluit, moet in het eerste lid van de aanhef meer precies worden verwezen naar artikel 6, § 2, *eerste lid*, van de wet van 23 maart 2020.

Artikel 1

8. In de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 6, § 1, 6°, van de wet van 23 maart 2020 (artikel 1, § 2, van het ontwerp) schrijve men "elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te *beperken* (niet: verspreiden).

*

[16] Dit ministerieel besluit is in de plaats gekomen van het ministerieel besluit van 23 maart 2020 'houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken', waarvan nog gewag wordt gemaakt in de voormelde wetsbepaling.

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

1. Conformément à l'article 84, § 1er, alinéa 1er, 3°, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973, la demande d'avis doit indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

En l'occurrence, l'urgence est motivée comme suit :

« Vu l'urgence motivée par le fait que le coronavirus COVID-19 se propage encore à l'échelle mondiale et qu'il y a à nouveau, de manière plus spécifique sur le territoire européen, des foyers de l'épidémie, et que des mesures urgentes sont prises pour réduire le risque pour la santé publique ;

Vu le fait qu'il y a encore des travailleurs indépendants qui sont forcés de continuer à interrompre totalement ou partiellement leur activité indépendante en raison des fermetures et interdictions visées dans l'arrêté ministériel du 30 juin 2020 portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 et dans les arrêtés successifs (il s'agit en l'occurrence des entreprises dans les secteurs encore fermés au-delà de la phase 4 du déconfinement ou des secteurs dont l'activité dépend principalement des secteurs mentionnés ci-avant), la mesure temporaire de crise de droit passerelle est prolongée jusqu'au 31 décembre 2020 inclus ;

Vu le fait que les travailleurs indépendants des secteurs qui ont été gravement touchés par les mesures prises par le gouvernement et qui ont été autorisés à reprendre leur activité indépendante entre mai et août 2020 ont encore besoin d'un soutien supplémentaire, la mesure temporaire de droit passerelle de soutien à la reprise est prolongée jusqu'au 31 octobre 2020 inclus ;

Vu le fait que les caisses d'assurances sociales et l'administration doivent pouvoir informer très rapidement les indépendants des mesures adoptées et doivent pouvoir très rapidement prendre les décisions nécessaires concernant le droit passerelle ».

Cette motivation de l'urgence peut être admise, notamment eu égard au fait que la réglementation actuelle du droit passerelle en faveur des travailleurs indépendants expire le 31 août 2020 et que, par conséquent, une demande d'avis dans un délai de trente jours civils ne peut pas suffire.

2. Conformément à l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la section de législation a dû se limiter à l'examen de la compétence de l'auteur de l'acte, du fondement juridique et de l'accomplissement des formalités prescrites.

*

PORTÉE DU PROJET

3. Le projet d'arrêté royal soumis pour avis a en premier lieu pour objet de prolonger jusqu'au 31 décembre 2020 le droit passerelle en faveur des travailleurs indépendants, des aidants et des conjoints aidants qui sont forcés d'interrompre partiellement ou totalement leurs activités et pour autant que leurs activités soient visées directement par l'arrêté ministériel du 23 mars 2020 et par tout autre arrêté ministériel ultérieur portant des mesures d'urgence pour

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

limiter la propagation du coronavirus COVID-19, ou soient dépendantes de ces activités [1]. Le droit passerelle plus général en faveur des travailleurs indépendants, aidants et conjoints aidants, quelles que soient leurs activités, en cas d'interruption forcée d'au moins sept jours civils consécutifs en raison du COVID-19 [2], n'est pas prolongé et trouve encore à s'appliquer jusqu'au 31 août 2020.

En deuxième lieu, le projet prévoit de prolonger jusqu'au 31 octobre 2020 l'aide au redémarrage suite à la levée des restrictions ou de l'interdiction de leur activité dans le cadre du COVID-19 conformément à l'arrêté ministériel du 23 mars 2020 et à tout autre arrêté ministériel ultérieur portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19 [3].

FONDEMENT JURIDIQUE

4. L'arrêté en projet trouve un fondement juridique dans l'article 6, § 2, alinéa 1er, de la loi du 23 mars 2020 'modifiant la loi du 22 décembre 2016 instaurant un droit passerelle en faveur des travailleurs indépendants et introduisant les mesures temporaires dans le cadre du COVID-19 en faveur des travailleurs indépendants'. Cette disposition législative habilite le Roi à prolonger, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, la période d'application des mesures visées aux articles 3, 4*bis*, 4*ter* et 5 de cette loi, au plus tard jusqu'au 31 décembre 2020.

La circonstance que cette prolongation intervient après l'expiration de la période de pouvoirs spéciaux [4] sur le fondement desquels un arrêté de pouvoirs spéciaux [5] a inséré cette disposition, n'exclut pas que le Roi puisse s'appuyer sur cet arrêté pour prolonger la durée de validité d'une réglementation établie pendant cette période de pouvoirs spéciaux [6-7]. Il s'agit en effet d'une habilitation qui est limitée à la prolongation du champ d'application dans le temps d'une mesure précisément délimitée, qui ne peut en outre pas être considérée comme un élément essentiel d'une matière réservée au législateur par la Constitution. Une telle mesure peut également, après l'expiration d'une réglementation prise dans le cadre des pouvoirs spéciaux, servir de fondement juridique aux arrêtés royaux ordinaires qui ne doivent pas être ratifiés.

[1] Article 4*bis*, § 2, de la loi du 23 mars 2020 'modifiant la loi du 22 décembre 2016 instaurant un droit passerelle en faveur des travailleurs indépendants et introduisant les mesures temporaires dans le cadre du COVID19 en faveur des travailleurs indépendants'.

[2] Article 4*bis*, § 1er, de la loi du 23 mars 2020.

[3] Art. 4*ter* de la loi du 23 mars 2020.

[4] Le 30 juin 2020 (voir l'article 7, alinéa 1er, de la loi du 27 mars 2020 'habilitant le Roi à prendre des mesures de lutte contre la propagation du coronavirus COVID-19 (II)'.

[5] À savoir par l'arrêté royal n° 41 du 26 juin 2020 'modifiant la loi du 23 mars 2020 modifiant la loi 22 décembre 2016 instaurant un droit passerelle en faveur des travailleurs indépendants et introduisant des mesures temporaires dans le cadre COVID-19 en faveur des travailleurs indépendants'.

[6] Contrairement au point de vue de l'inspectrice des Finances dans son avis du 17 juillet 2020, point 2.2.1.

[7] Tout ceci, bien entendu, sous la réserve d'une ratification en temps utile de l'arrêté royal n° 41 du 26 juin 2020.

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

OBSERVATIONS GÉNÉRALES

A. Compatibilité avec les articles 10, 11 et 23 de la Constitution

5.1. Dès lors que le droit passerelle plus général visé à l'article 4*bis*, § 1er, de la loi du 23 mars 2020 n'est pas prolongé, à l'inverse du droit passerelle visé à l'article 4*bis*, § 2, de la même loi, une différence de traitement est créée entre des catégories comparables de travailleurs indépendants, selon qu'ils exercent ou non des activités « visées directement par l'arrêté ministériel du 23 mars 2020 et par tout autre arrêté ministériel ultérieur portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19, ou [qui sont] dépendantes de ces activités ».

Cette différence de traitement doit pouvoir être justifiée au regard du principe constitutionnel d'égalité, inscrit dans les articles 10 et 11 de la Constitution.

Dès lors que la réglementation du droit passerelle doit être considérée comme une composante du droit à la sécurité sociale, visé à l'article 23, alinéa 3, 2°, de la Constitution, pour lequel la Cour constitutionnelle a reconnu un principe de *standstill* [8], une réduction sensible du niveau de protection qu'offre la législation applicable n'est en outre possible que s'il existe pour ce faire des motifs liés à l'intérêt général [9].

5.2. À cet égard, dans son avis 2020/14 du 28 juillet 2020 (pp. 6-7), le Comité général de gestion pour le statut social des travailleurs indépendants a observé ce qui suit :

> « Avec l'introduction des MTC-DP en mars, en début de crise, le choix s'est porté sur un système de soutien qui pouvait être rapidement opérationnel et qui serait facilement accessible au large groupe de travailleurs indépendants qui ont été professionnellement touchés par l'épidémie de COVID-19. Selon le Comité, dans un premier temps, il s'agissait là d'un choix politique justifié vu le caractère aigu de la situation et l'ampleur et la gravité de l'impact socio-économique qui en découlait.
>
> Il estime qu'après cette première phase, il conviendrait de se concentrer davantage sur les indépendants qui sont (encore) le plus gravement touchés par la crise. Toutefois, il est important que le soutien prévu pour les mois à venir par le biais de la prolongation temporaire du droit passerelle vise tous les indépendants qui, à la suite des mesures restrictives liées à la COVID-19, ont besoin d'un soutien financier en raison d'une baisse importante de leurs revenus.
>
> Le Comité indique qu'il n'est pas partisan de délimiter le champ d'application d'une mesure sur base des secteurs [10]. En effet, il n'est pas toujours simple de classer une activité sous l'un ou l'autre secteur. En outre, des activités très diverses en pratique peuvent se retrouver sous un même secteur of kan omgekeerd een bepaalde activiteit thuishoren of worden ondergebracht in meer dan één sector. Il est donc loin d'être simple de justifier sur des bases objectives et acceptables pourquoi les activités d'un secteur entreraient dans le champ d'application d'une mesure et celles d'un autre secteur pas. Pour le Comité, une approche sectorielle comprend également un risque de (sentiment de)

[8] C.C. 17 mars 2016, n° 42/2016, B.13.1.

[9] C.C., 31 mai 2018, n° 62/2018, B.8.3; C.C., 8 mai 2019, n° 64/2019, B.7.2; C.C., 5 décembre 2019, n° 198/2019, B.19.2.

[10] *Note 10 de l'avis cité* : Voir également avis 2020/12 'Plan de relance pour les secteurs artistique et évènementiel'.

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

discrimination Il estime donc que les mesures de soutien doivent viser au départ tous les indépendants et que le public cible doit ensuite être délimité plus précisément sur base des critères d'octroi. De cette manière, il est possible de viser tous les indépendants qui ont besoin de soutien, quel que soit leur secteur d'activité, et d'éviter toute forme de discrimination.

De ce point de vue, le Comité émet donc une réserve importante à l'égard de la référence à l'AM du 23 mars pour une délimitation plus étroite du champ d'application des mesures temporaires de crise droit passerelle. C'est précisément en raison de cette référence que l'accès au système est subordonné au secteur. Dans son avis 2020/06, le Comité avait déjà attiré l'attention sur la situation souvent précaire des indépendants pour qui il n'y a jamais eu d'obligation d'interruption temporaire dans le cadre de la lutte contre la COVID-19, mais qui sont (ont été) confrontés à une baisse importante de leur revenu ou de leur chiffre d'affaires à la suite de la crise du corona. Le Comité pense par exemple à certains indépendants qui sont actifs comme chauffeur de taxi [11]ou photographe [12]et à certains commerces de détail comme certains chocolatiers [13]. Selon les règles actuelles, les indépendants de ces secteurs n'entrent pas en considération pour le droit passerelle de soutien à la reprise et peuvent rencontrer certaines difficultés [14] pour entrer en considération pour la mesure temporaire de crise droit passerelle. Le Comité souhaiterait une solution à court terme pour ces indépendants.

(…)

Examiner dans quelle mesure et de quelle manière le système existant doit être adapté de façon i) à ce qu'il se concentre essentiellement sur les indépendants qui en ont le plus besoin, mais ii) à ce qu'il couvre également l'ensemble des indépendants qui se trouvent dans des conditions précaires est un exercice délicat. Le Comité l'estime toutefois nécessaire, tant du point de vue de la légitimité du système que du point de vue budgétaire (cf. infra). Le Comité procédera à cet exercice dans son évaluation, e.a. sur la base des chiffres disponibles et des constatations pratiques. Le cas échéant, il formulera des recommandations d'adaptation ».

5.3. Lorsqu'on compare le droit passerelle visé à l'article 4*bis*, § 1er, de la loi du 23 mars 2020 et le droit passerelle visé à l'article 4*bis*, § 2, de la même loi, il faut en tout cas tenir compte du fait que les deux dispositions font état du caractère forcé de l'interruption des activités, mais que, dans le paragraphe 1er, cette notion semble plutôt porter sur une nécessité factuelle et économique d'interrompre les activités à la suite de la pandémie de COVID-19, tandis que le paragraphe 2 paraît surtout être dicté par les mesures de *lockdown* contraignantes que l'autorité a prises dans les arrêtés ministériels auxquels ce paragraphe fait référence. Ce point de vue est confirmé par le délégué :

---

[11] *Note 11 de l'avis cité* : Lorsqu'ils sont actifs en dehors du secteur du transport aérien ou du transport à des fins récréatives.

[12] *Note 12 de l'avis cité* : Selon qu'ils disposent ou non d'un studio qui a dû fermer obligatoirement,…

[13] *Note 13 de l'avis cité* : Ceux qui n'ont jamais dû fermer, mais qui ont néanmoins été confrontés à une perte de chiffre d'affaires considérable. Par exemple les chocolatiers en dehors des zones touristiques.

[14] *Note 14 de l'avis cité* : Les indépendants qui souhaitent bénéficier de cette mesure devront en effet :

- soit interrompre leur activité pendant 7 jours civils, alors qu'il est possible d'exercer leur activité. La poursuite ou la reprise de l'activité peut ici être découragée.
- soit démontrer qu'ils sont dépendants pour leur activité d'un secteur qui est (a été) soumis à une fermeture (partielle). Pour l'octroi de l'indemnité, ces indépendants dépendront donc de l'interprétation qui est donnée en pratique à la notion « dépendantes de ».

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

« Het verschil tussen art 4*bis*, § 1 en 4*bis* §2 is ontstaan om tegemoet te komen aan deze sectoren die niet uitdrukkelijk verboden/beperkt werden door het M.B. houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus Covid-19 te beperken, maar die wel de facto de gevolgen ondervinden van de covid-crisis. Ik kan u hierbij het voorbeeld geven van pakweg een kinesist of een logopedist. Deze activiteiten werden niet verboden maar deze zelfstandigen hadden geen patiënten meer en hun respectievelijke beroepsordes riepen op om enkel urgenties te behandelen. Om deze zelfstandigen niet in de kou te laten staan werd het overbruggingsrecht in het leven geroepen met de bijkomende voorwaarden. Het is inderdaad correct dat vanaf 31/8 deze zelfstandigen geen beroep meer kunnen doen op het crisis-overbruggingsrecht 4*bis*§1. Meer nog elke zelfstandige die niet onder het overbruggingsrecht ter ondersteuning van de heropstart kan vallen en ook niet onder het crisis-overbruggingsrecht art 4*bis* § 2, zal geen vervangingsuitkering meer kunnen genieten. Onder het crisis-overbruggingsrecht vallen ook tot 31/8 de zelfstandigen die in quarantaine moeten gaan na een hoog-risicocontact voor zover de quarantaine minstens 7 dagen duurt. Ook dit luik wordt dus niet verlengd.

Men kan dus inderdaad stellen dat iemand die onder het MB valt altijd juridisch gedwongen wordt om te onderbreken, terwijl zij die onder art 4*bis* § 1 vallen door de crisis feitelijk en economisch gedwongen worden om te onderbreken gedurende minstens 7 opeenvolgende kalenderdagen per maand en vanaf 1 juli 2020 dienen zij het effectieve verband tussen de onderbreking enerzijds en de COVID-19-crisis anderzijds aantonen aan de hand van objectieve elementen die aangeven dat de pandemie en het verlammende effect ervan op een deel van de economie, het nog steeds onmogelijk maken om de activiteit volledig op te starten (met inbegrip van zij die owv quarantaine niet kunnen opstarten). Deze regeling onder 4*bis*, §1 houdt op te bestaan op 31/8 ».

5.4. La différence objective ainsi évoquée concernant la nature du caractère forcé de l'arrêt des activités dans les paragraphes 1er et 2 de l'article 4*bis* de la loi du 23 mars 2020 peut constituer un début de justification au regard des articles 10, 11 et 23 de la Constitution. On peut en effet admettre que l'autorité peut être réputée devoir intervenir d'une manière plus large en vue d'atténuer les effets économiques nuisibles directs ou indirects, pour les travailleurs indépendants, aidants et conjoints aidants, des mesures de *lockdown* qu'elle a elle-même décrétées en vue de lutter contre la pandémie de COVID-19 (paragraphe 2), que dans le cas où elle devrait intervenir pour remédier aux effets économiques nuisibles pour ces personnes, qui sont certes principalement une conséquence de la pandémie de COVID-19, mais pour lesquels il n'y a pas de lien de causalité immédiat avec ces mesures de *lockdown* (paragraphe 1er).

Il n'en demeure cependant pas moins que l'autorité a jugé souhaitable d'également prévoir, moyennant certaines conditions, une compensation sous la forme d'un droit passerelle dans le deuxième cas, et que la disparition de cette compensation ne peut pas être simplement justifiée par l'absence de lien de causalité suffisant avec les mesures de *lockdown* prises par l'autorité.

La section de législation du Conseil d'État n'est pas en mesure de cerner les conséquences concrètes pour les différentes catégories de travailleurs indépendants, aidants et conjoints aidants, selon l'activité qu'ils exercent, de la fin du droit passerelle visé à l'article 4*bis*, § 1er, de la loi du 23 mars 2020, pour pouvoir juger d'une manière concluante si cette fin est compatible avec les articles 10, 11 et 23 de la Constitution. Du reste, la section de législation est consciente du fait que la compétence du Roi est en l'occurrence limitée à la prolongation ou à la non-prolongation des dispositions législatives précitées et qu'une éventuelle

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

adaptation de fond de la réglementation relative au droit passerelle, à laquelle fait également allusion l'avis du Comité général de gestion pour le statut social des travailleurs indépendants, relève de la compétence du législateur.

Il est en tout cas vivement conseillé aux auteurs du projet d'élaborer une justification adéquate et étayée au regard de ces dispositions constitutionnelles et de la mentionner dans un rapport au Roi joint à l'arrêté envisagé.

B. Activités qui sont interdites ou limitées par des mesures de *lockdown* des autorités locales

6.1. Comme il a déjà été exposé, l'article 4*bis*, § 2, de la loi du 23 mars 2020 fait état d'activités qui sont « visées directement par l'arrêté ministériel du 23 mars 2020 et par tout autre arrêté ministériel ultérieur portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19, ou [qui sont] dépendantes de ces activités ». Reste à savoir si les activités qui sont limitées ou interdites par les mesures de *lockdown* complémentaires actuellement inscrites dans le règlement de police du gouverneur de la province d'Anvers du 5 août 2020 'betreffende aanvullende maatregelen in de strijd tegen het coronavirus COVID-19', sont également visées [15].

Sur ce point, le délégué a répondu ce qui suit :

« De zelfstandigen die door de beperkende en sluitingsmaatregelen getroffen worden in de wet van 23 maart 2020 bewust op ruime manier omschreven, namelijk zij die gedwongen worden hun activiteiten gedeeltelijk of volledig te onderbreken en voor zover hun activiteiten rechtstreeks behoren tot de activiteiten zoals bedoeld in het ministerieel besluit van 23 maart 2020 en elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te beperken.

Zodoende zijn beperkingen die later ingevoerd worden door latere M.B.'s ook een voldoende grond om op basis van art 4, §2 het crisis-overbruggingsrecht te genieten. Het is dus inderdaad de bedoeling dat ook de situaties waarbij er beperkingen gelden opgelegd door gemeente of provincie, deze een grond zijn voor dit luik van het overbruggingsrecht. Art. 23 laat aan de gemeenten en de overheden van bestuurlijke politie toe om aanvullende preventieve maatregelen te nemen en in die zin kunnen de preventieve maatregelen een sluiting opleggen van bepaalde etablissementen of een verbod op bepaalde activiteiten die van die aard zijn dat de zelfstandige in aanmerking komt voor het crisis-overbruggingsrecht overeenkomstig art 4, §2.

Momenteel wordt dit eveneens reeds toegepast voor de markten en kermissen die ook onderhevig zijn aan de goedkeuring van de gemeentelijke overheid (maar dan op basis van art 9 MB 30/6/2020). Laten we het voorbeeld van de kermissen nemen: deze worden momenteel quasi nergens meer toegelaten en zij zullen dus een beroep kunnen doen op art 4*bis*, §2 ».

[15] Cette question est également posée dans l'avis 2020/14 du Comité général de gestion pour le statut social des travailleurs indépendants du 28 juillet 2020 (p. 7) : « Il se pose également la question de savoir dans quelle mesure le lien avec l'AM tel qu'il était d'application jusqu'au 3 mai restera viable dans les mois à venir. Entre autres, lorsque les autorités communales, provinciales ou régionales peuvent imposer de nouvelles mesures restrictives et/ou des mesures de fermeture sur leur territoire, indépendamment de l'AM fédéral ».

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡

6.2. Il peut être déduit de la réponse du délégué que le rapport entre les activités visées à l'article 4*bis*, § 2, de la loi du 23 mars 2020 et l'arrêté ministériel du 30 juin 2020 'portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19' [16] est interprété largement, au demeurant non seulement en ce qui concerne les mesures de *lockdown* émanant d'un gouverneur de province, mais aussi d'autorités communales ou éventuellement même d'autres autorités compétentes.

La sécurité juridique commande toutefois d'adapter la disposition législative précitée aussi rapidement que possible afin d'exprimer cette interprétation large dans le texte de cette disposition.

EXAMEN DU TEXTE

Préambule

7. Compte tenu de ce qui a été observé au point 4 concernant le fondement juridique de l'arrêté en projet, le premier alinéa du préambule visera plus précisément l'article 6, § 1er, *alinéa 1er*, de la loi du 23 mars 2020.

Article 1er

8. Dans le texte néerlandais de l'article 6, § 1er, 6°, de la loi du 23 mars 2020 (article 1er, § 2, du projet), on écrira « elk ander later ministerieel besluit houdende dringende maatregelen om de verspreiding van het coronavirus COVID-19 te *beperken* » (et pas : verspreiden).

DE GRIFFIER - LE GREFFIER DE VOORZITTER - LE PRÉSIDENT

Astrid TRUYENS Jan CLEMENT

[16] Cet arrêté ministériel s'est substitué à l'arrêté ministériel du 23 mars 2020 'portant des mesures d'urgence pour limiter la propagation du coronavirus COVID-19', dont la disposition législative précitée fait encore état.

‡LW-BCIUPAFDB-GHJBGVT‡